

جایگاه و نقش سطر در بیان کتب www.ketab.ir

مؤلف:
سید مجتبی حسینی کفشدار

سرشناسه	:	حسینی کفشدار، سید مجتبی، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	جایگاه و نقش سادات در دوره آل بویه / مولف سید مجتبی - حسینی کفشدار.
مشخصات نشر	:	مشهد: زرین کلک آفتاب، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۱۷۲ ص: جدول، نمودار.
شابک	:	۱۰۰۰۰۰ ریال: ۴-۳۱۲-۹۵۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	واژه نامه.
موضوع	:	سادات (خاندان)
موضوع	:	سادات (خاندان) — فعالیت های سیاسی
موضوع	:	ایران — تاریخ — دیلمیان، ۳۲۰-۴۴۷ ق.
رده بندی کنگره	:	BP ۷/۵۳ ح ۵۴ ج ۲ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	:	۹۸/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۷۳۴۲۶۸

نام کتاب: جایگاه و نقش سادات در دوره آل بویه

مؤلف: سید مجتبی حسینی کفشدار، نفیسه محمدرزاده

ویراستاران: سیدخلیل حسینی، نفیسه محمدرزاده

ناشر: انتشارات زرین کلک آفتاب

صفحه آرای: کانون آگهی و تبلیغات نگاره/۳۸۵۴۴۲۸۸

شمارگان: ۲/۰۰۰

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: بهار/۱۳۹۴

تعداد صفحات: ۱۷۲

قطع: وزیری

قیمت: ۱۰۰۰۰۰ ریال

شماره شابک: ۹۷۸ ۶۰۰ ۹۵۰ ۳۱۲ ۴

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۵	بویان
۲۰	سادات
۲۱	سید در لفظ و اصطلاح
۲۶	سادات در ایران
۲۸	مراکز مهم حضور سادات و برجسته‌ترین چهره‌های ایشان

فصل اول : نقش سادات در مذهب

۴۰	موقعیت سادات پس از غیبت
۴۱	رعایت اصل تقیه
۴۳	تأثیر بر مذهب بویان
۴۵	اجرای آیین‌ها و مناسک مذهبی
۵۱	ترویج زیارت
۵۴	گردآوری حدیث شیعی
۵۸	ایجاد و گسترش فقه و کلام شیعی
۶۱	گردآوری نهج البلاغه

فصل دوم: نقش سادات در نهاد فرهنگ

۶۶	نقش سادات در زیر ساخت های فرهنگی
۶۸	تعلیم و تربیت
۷۰	گسترش دانش
۷۱	نسب شناسی
۷۲	طب
۷۲	علوم طبیعی، ریاضی و نجوم
۷۳	ادبیات و شعر
۷۷	هنر
۷۷	کتابت و هنرهای وابسته
۷۸	بلاغت، وعظ و خطابه
۷۸	هنرهای آوایی و موسیقی
۸۰	نمایش های مذهبی
۸۰	معماری و هنرهای وابسته
۸۱	برپایی مجالس علمی و مناظره ها
۸۲	حمایت از دانشمندان
۸۳	سادات در برابر باستان گرایي بویان

فصل سوم: نقش سادات در نهاد حکومت

۸۸	اندیشه و آراء سیاسی
۹۴	عملکردهای سیاسی
۹۴	روابط سادات و دربار

۹۸	سادات و مساله جانشینی
۹۹	سپاهی گری
۱۰۲	حاکمیت بر سرزمین های اسلامی
۱۰۴	نقابت به منزله نهاد عبادی سیاسی
۱۰۶	وظایف نقیب
۱۰۹	نقش سیاسی نقیبان
۱۱۰	روابط نقیبان و حاکمان
۱۱۷	مشاغل دیوانی نقبا
۱۱۷	امیرالحاج و ریاست حرمین
۱۱۸	کرسی قضاوت
۱۱۹	نقبای برجسته

فصل چهارم: نقش سادات در نهاد اقتصاد

۱۲۵	درآمدهای خصوصی
۱۲۵	وجوهات شرعی
۱۲۶	درآمدهای ویژه
۱۲۸	درآمدهای عمومی
۱۲۸	وقف
۱۲۸	نذر
۱۲۹	هدایا و عطایا
۱۳۱	تولید ثروت از قبل حمایت های سیاسی
۱۳۲	تولید ثروت از قبل وصیت نامه های بزرگان بویهی

۱۳۲		معافیت‌های حکومتی
۱۳۳		نقش سادات در آبادانی‌ها و امور عام‌المنفعه
۱۳۵		مشاهیر ثروتمند سادات

فصل پنجم: زنان سیده

۱۳۹		نقش زنان سیده در امور اجتماعی
۱۴۲		در عرصه سیاست و حکومت
۱۴۴		فرهنگ و مذهب
۱۴۶		اقتصاد
۱۵۲		نتیجه
۱۵۴		کتاب نامه

www.ketab.ir

پیش گفتار

بانگاهی به آخرین آمار سازمان ثبت احوال جمهوری اسلامی ایران وثبت جمعیت بیش از هفتاد و شش میلیون نفری به گروه شش میلیون نفری از سادات روبه روهستیم. وجود این جمعیت یک دهمی از جمعیت ایران که به سبب فرزندزادگی پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه وآله وسلم) و علی بن ابی طالب (علیه السلام) و فاطمه زهرا (سلام الله علیها) همواره مورد احترام و تکریم ایرانیان در دوره های متمادی تاریخ ایران و به ویژه دوران معاصر بوده اند بررسی ویشه های تاریخی، چگونگی ورود، خاندان ها و جایگاه و نقش ایشان را از پیدایش تا حال ضروری می نماید. از سوی دیگر تشکیل دولت قدرتمند ایرانی آل بویه که نسب و گرایش های دینی و خدمت ایشان در عرصه های گوناگون در جای خود به تفصیل بدان پرداخته خواهد شد با ادعا و انتخاب مذهب شیعه امامی که خود زمینه های گسترش آن و در نتیجه فعالیت های بیشتر گروه سادات را فراهم ساختند، آیدم بررسی جایگاه و نقش سادات در دوره آل بویه با محوریت ایران را بیش از پیش روشن می نماید.

از این رو این جستار در پی پاسخ به این پرسش اساسی است که سادات در دوره آل بویه از چه جایگاه و نقشی برخوردار بوده اند؟

امید داریم که به مدد لطف و عنایات حضرت باری تعالی و در حد توان اندک این بنده ی کوچک درگاه احدیت و محدودیت های این کتاب پاسخی مناسب به پرسش مطرح شده برای خوانندگان محترم ارایه گردد.

والسلام

سیدمجتبی حسینی کفشار

مقدمه

سرگذشت پرفراز و نشیب و تأثیر گذار سادات در تاریخ اسلام و ایران، و جایگاه و پایگاه مذهبی و اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی این گروه و از سوی دیگر در ایران مقارن با تشکیل دولت شیعی ایرانی بویان که با اعتقادات و اقدام‌های خود زمینه گسترش مذهب تشیع و در نتیجه فعالیت‌های بیشتر و انسجام جامعه سادات را فراهم ساختند، بررسی جایگاه و نقش سادات در ایران هم عصر این دولتمردان را که در این دوران در مسیر اوج گیری تمدن اسلامی قرار داشتند را بیش از پیش برای ما روشن می‌سازد. در دوره‌ای که تقریباً هم زمان با آغاز غیبت کبری امام دوازدهم شیعیان حجت بن الحسن العسکری (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و اوج گیری متناهی و مباحث فکری و فقهی و سیاسی برای سادات و علویان بوده و مهمترین رویداد آن مساله جانشینی علما در عصر غیبت و اعتقاد به بازگشت منجی و سپردن سکان حکومت به ایشان که اعتقاد بر این بود که سالها از این مقام به ظاهر منع شده بودند به شمار می‌آمد و در جامعه آن روز پیچیدگی‌های فراوانی را موجب گردید همگی بر حقیقت و اهمیت بررسی و شناخت جایگاه و نقش سادات علوی در آن دوره حساس تاریخی حکایت دارد. از این رو در هنگام ورود به بحث بررسی جایگاه و نقش سادات در دوره آل‌بویه، نخست مختصری در باب «بویان» به عنوان یکی از دو رکن اساسی این جستار سخن خواهد رفت و سپس مختصری در باب «سادات» به مطالبی اشاره خواهد شد و در ادامه ابعاد گوناگون و عرصه‌های حضور و جایگاه و نقش سادات در این دوره مورد بررسی و تحلیل قرار خواهد گرفت.